

1 Jaké druhy opatření existují?

Ve Finsku může být ve prospěch věřitelů či jiných navrhovatelů v občanskoprávních a obchodních řízeních nařízeno předběžné (preventivní) opatření. Smyslem předběžných opatření je zajistit vykonatelnost pozdějšího rozhodnutí ve věci samé. Ustanovení týkající se vydávání předběžných opatření jsou obsažena v kapitole 7 občanského soudního řádu (*oikeudenkäymiskaari*) a ustanovení o výkonu rozsudků v kapitole 8 prováděcího řádu (*ulosottokaari*). Rozlišují se tři typy předběžných opatření:

zabavení za účelem zajištění dluhu,

zabavení za účelem prosazení vlastnického práva nebo jiného tzv. přednostního nároku a jiná předběžná opatření (obecná předběžná opatření).

Tato předběžná opatření, jež jsou k dispozici ve všech typech občanskoprávních věcí, se popisují níže. Existují také předběžná opatření, jež lze naříditi pouze v určitých typech sporů na základě zvláštních právních předpisů. Příkladem mohou být opatření k zajištění důkazů v občanskoprávních věcech týkajících se práv průmyslového vlastnictví a autorských práv. V trestních věcech lze uplatnit zákon o donucovacích opatřeních (*pakkokeinolakí*), přičemž k donucovacím opatřením upraveným v tomto zákoně patří zajištění, omezení nakládání a zabavení.

Je třeba rozlišovat předběžná opatření a předběžnou (prozatímní) vykonatelnost rozsudků v občanskoprávních věcech. Předběžnou vykonatelností se rozumí umožnění výkonu rozsudku, který ještě není konečný a proti kterému ještě lze podat opravný prostředek. Rozsudek v občanskoprávní věci, který ještě není pravomocný, je sice ze zákona obecně přímo vykonatelný, nelze jej však obvykle vykonat v plném rozsahu. Například na základě rozsudku soudu prvního stupně o splatném dluhu, který není pravomocný, lze zadržet majetek dlužníka, pokud dlužník nesloží k pokrytí dluhu jistotu. Na druhou stranu lze zadržovaný majetek realizovat a z výnosů vypořádat věřitele, jestliže věřitelé složí stejnou jistotu. Naopak kontumační rozsudky jsou vykonatelné okamžitě.

2 Za jakých podmínek lze tato opatření vydat?

2.1 Postup

Výše uvedené druhy předběžných opatření nařizují obecné soudy, přičemž v prvním stupni jsou příslušnými okresní soudy (*käräjäoikeus*). Soudem nařízené předběžné opatření vykonávají soudní exekutoři. Návrh na nařízení předběžného opatření se podává před koncem řízení ve věci samé. Pokud ještě řízení nebylo zahájeno, je třeba návrh na vydání předběžného opatření podat u téhož okresního soudu, u kterého se podává žaloba v řízení ve věci samé.

Soud nemůže s konečnou platností vyhověti návrhu na nařízení předběžného opatření, aniž by dal žalovanému možnost být vyslechnut. Soud nicméně, aniž by vyslechl druhou stranu, může vyhověti návrhu na nařízení předběžného opatření, a to v případě, že by jinak došlo ke zmaření účelu opatření. V praxi lze nařízení předběžného opatření dosáhnout velmi rychle. Předběžná opatření jsou v platnosti, dokud je nezvrátí jiné rozhodnutí.

V případě, že navrhovatel disponuje exekucním titulem, ale exekucní řízení nelze zahájit okamžitě, může dočasné předběžné opatření naříditi za určitých okolností soudní exekutor. Níže jsou popisována pouze předběžná opatření nařízená soudem.

2.2 Hlavní podmínky

Zabavení za účelem zajištění dluhu či přednostního nároku lze naříditi za těchto podmínek:

navrhovatel musí dostatečně zjevně doložit splatnou pohledávku za žalovaným, v souvislosti s níž lze zabavit majetek, či že má na daný majetek přednostní nárok; a

hrozí, že žalovaný svým jednáním ohrozí vyrovnaní splatného dluhu, který má vůči navrhovateli, či jeho nárok.

Obdobně je u jiných předběžných opatření zapotřebí *prima facie* důkazů o existenci jiného nároku a nebezpečí, že žalovaný do tohoto nároku neoprávněně zasáhne.

K tomu, aby bylo možné předběžné opatření vykonat, je nutné, aby navrhovatel u soudního exekutora složil jistotu.

3 Účel a povaha opatření?

3.1 Jaké druhy majetku mohou být předmětem takových opatření?

Předmětem předběžných opatření může být majetek všeho druhu. Je-li účelem zabavení majetku na pokrytí dluhu, nařídí soud zabavení movitého či nemovitého majetku žalovaného, a to v hodnotě odpovídající dluhu navrhovatele. O tom, které konkrétní věci z majetku žalovaného budou zabaveny, rozhodne následně soudní exekutor. Zabavuje-li se za účelem uspokojení přednostního nároku, identifikuje soud konkrétní majetek, kterého se nárok týká, a soudní exekutor soudní příkaz k jeho zabavení vykoná.

Dalšími předběžnými opatřeními může soud:

naříditi žalovanému, pod hrozbou trestu, aby se něčeho zdržel nebo někam nevstupoval;

naříditi žalovanému, pod hrozbou trestu, aby něco konal;

povoliti navrhovateli něco konat nebo něco nechat vykonatel;

naříditi, aby byl majetek žalovaného předán do držby či správy správce; či

naříditi k zajištění práv navrhovatele jiné předběžné opatření.

3.2 Jaké jsou účinky těchto opatření?

Výkonem příkazu k zabavení majetku pozbývá dlužník právo majetkem disponovat. Nakládat s majetkem, který je zabaven, představuje trestný čin. Pokud jsou předmětem příkazu k zajištění prostředky na bankovním účtu, může banka tyto prostředky uvolnit pouze soudnímu exekutorovi. Příkaz k zabavení však osobě, která jeho vydání navrhla, nepřiznává přednostní právo na uspokojení své pohledávky z výtěžku vůči ostatním věřitelům dlužníka.

Účinek předběžných opatření závisí na jejich povaze.

3.3 Jaká je platnost těchto opatření?

Do jednoho měsíce od vydání rozhodnutí, jímž se nařizuje předběžné opatření, musí navrhovatel u daného soudu podat žalobu ve věci samé či zahájit jiné řízení, jež může vést k vykonatelnému rozhodnutí, např. řízení rozhodčí. Pokud tak neučiní, bude předběžné opatření zrušeno. Předběžné opatření lze zrušit i v případě, kdy vzhledem k okolnostem důvody, na jejichž základě bylo vydáno, pominuly. Pokud soud rozhodne ve věci samé, musí zároveň rozhodnout o předběžných opatřeních.

Za náklady vzniklé v důsledku předběžných opatření odpovídá především navrhovatel. Ukáže-li se, že předběžné opatření nebylo důvodné, ponese navrhovatel náklady, jež žalovanému v souvislosti s předběžným opatřením vznikly, a to bez ohledu na to, zda jednal v nedbalosti. Proto musí navrhovatel před výkonem předběžného opatření složit jistotu. Obráceně žalovaný může složením jistoty zpravidla zabránit výkonu předběžného opatření.

4 Je možné podat proti těmto opatřením opravný prostředek?

Proti rozhodnutí soudu, kterým se nařizuje předběžné opatření, se lze odvolat k vyššímu soudu, tj. k odvolacímu soudu (*hōvōiikeus*) či Nejvyššímu soudu (*korkein oikeus*). Podání odvolání nemá vliv na vykonatelnost usnesení o nařízení předběžného opatření, pokud ji odvolací soud neodloží. Proti rozhodnutí soudu, kterým se nařizuje dočasné předběžné opatření, se však odvolat nelze.

Opravné prostředky proti opatření či rozhodnutí soudního exekutora ve věci výkonu předběžných opatření projednávají příslušné okresní soudy. Právo podat opravný prostředek mají také třetí strany, které se domnívají, že byl v souvislosti s dlužníkovým dluhem zabaven jejich majetek.

Poslední aktualizace: 15/02/2024

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.